

ELS ARTISTES VILAFRANQUINS: PINTORS, ESCULTORS, DAURADORS (Segles XV al XVIII)

ANTONI MASSANELL I ESCCLASSANS

Vilafranca del Penedès

Amb l'ajuda dels registres parroquials de Santa Maria (llibres de baptismes, de desposoris i d'òbits), com també amb la d'algun altre document que ja citarem, ens ha estat donat de poder aportar noves dades sobre alguns dels personatges que figuren en el Catàleg que, en 1961, va ésser editat pel Museu de Vilafranca amb motiu de la "Exposició de Artistas Vilafranqueses". A més, hem pogut incrementar-lo amb noms nous que, des de temps, restaven completament en l'oblit.

Aquesta relació comprèn des del segle XIV fins a finals del XVIII i en ella hi van inclosos tots aquells artistes que han tingut una relació o altra amb Vilafranca: uns, per ser-ne fills, altres, per haver-hi vingut a residir o, simplement, a passar-hi un temps.

Els hem dividit en tres apartats: Pintors, Escultors i Dauradors. I en cada apartat els relacionem per ordre alfabètic.

A fi de no fer massa extens aquest treball ens limitem, per regla general, a donar únicament les dades que restaven inèdites, si bé també farem menció d'aquelles que figuren en el Catàleg indicat i que veiem que ara cal modificar per no ajustar-se a la veritat.

Quant als artistes que no hem pogut aportar-hi res de nou, a fi que la relació sigui el més completa possible, també els hi incloem, però amb la sola indicació del nom. Les dades llurs ja consten en l'opuscle de 1961 com també en el "Diccionario Biográfico de Artistas de Cataluña".

PINTORS

JOSEP BALASCH

Pintor de la segona meitat del segle XVIII. Natural de la ciutat de Barcelona i domiciliat a la parròquia de Santa Maria de Vilafranca on, el dia 6 de gener de 1775, va contraure matrimoni amb la vilatana Francesca Urgellès. Morí a la nostra vila el 24 de gener de 1790, a l'edat de 35 anys. En les Llibretes de Comunió de 1802 i 1803 veiem que la casa on viuen la vídua i fills del pintor, a la Parellada, encara consta amb el nom de "Casa Balasch-Pintor".

BERENGUER COSTA

El trobem citat tres vegades en un còdex, probablement procedent de la Cort del Batlle, dels anys 1324-1325: "en Bng. Costa pintor". En 1335 ja havia mort. Així es desprèn per aquest text: "Guilleumus Costa, monetaris, civis, Barchinone, filius Berengarii Costa, QUOANDAM pictoris Villefranche Penitensis." (1).

JOAN FERRAN

Les dues úniques referències que en tenim corresponen a les del bateig de dos fills seus: Isabet Mariagna, el 22 d'abril de 1604, i Pere Josep, el 7 de juliol de 1606. Padrí d'aquest últim fill ho fou en Pere Oliver, mestre fuster escultor. El fet que el nom de la seva muller, Mariagna, coincideix amb el nom de la muller del pintor Joan Hernández, com també que els anys de naixença d'aquests dos fills siguin molt pròxims als anys de naixença de dos fills del citat Joan Hernández, ens fa creure que es tracta del mateix pintor al qual li devia haver estat catalanitzat el cognom en els registres parroquials.

PERE FORTUNY

Pintor. L'única referència que n'hem aconseguit l'hem extreta del còdex ja citat de 1324-1325: "Con en Bng. Noguer de Vilafranca axi con a fermaça del honrat en Jacme de Ribes fil de Ribes sa enrrera cavaler se sia obligat de pagar an P. Fortuny pintor de Vilafranca LII sol barchs, qui. romanien a pagar al dit P. Fortuny del preu dunes .rms (armes?) les quals lo dit Jacme de Ribes a fetes fer al dit P. Fortuny..." (pàg. 148).

JOAN HERNÁNDEZ

(En els llibres parroquials, el seu cognom, a més de Ferran com ja hem indicat, també el trobem escrit Arnandes).

Les dues úniques dades que hem aconseguit d'aquest pintor, corresponen també al bateig de dos fills seus: Maria Coloma Isabet, el 7 de juny de 1608, i Joan Jaume Hierònim, l'11 de març de 1611. Estava esposat amb Mariagna.

El 1610 va estendre un rebut de 3 ducats, 3 lliures i 12 maravedís per haver repintat un retaule de l'església de Sant Joan de la nostra vila, dedicat al Sant titular. (2).

JAUME HUGUET

(En els registres parroquials d'aquells anys el trobem escrit Uguet).

Pintor, ciutadà de Barcelona, però fill de pares vilafranquins: Antoni, blanquer (3) i Montserrat. Tot i que la Gran Enciclopèdia Catalana el dona com a fill de Vilafranca (nat per allà el 1547), en les partides de bateig d'aquells anys (1544 a 1550), de totes maneres anys incomplets, no hi hem sabut trobar la seva ni la de cap germà seu.

Dues són les obres que sabem que va dur a cap a Vilafranca a la Basílica de Santa Maria. En 1571 va contractar la pintura de les portes de l'orgue pel preu de 150 lliures. I el 18 d'abril de 1580 es va comprometre a pintar en el terme d'un any el retaule de la Mare de Déu del Roser, l'obra escultòrica del qual va anar a càrrec del mestre fuster vilafranquí Joan Sberr. (4).

El seu pas per Vilafranca, en aquests anys que acabem de citar, ens el justifica el llibre de bateigs ja que en tres ocasions el trobem citat com a padrí: el 20 de febrer de 1571, i el 21 de juliol i l'11 d'octubre de 1581. En aquestes dues darreres partides s'hi fa constar, respectivament, "abitant en Barcelona" i "ciutadà de Barcelona".

JACINT MALARET

Pintor. La referència que en tenim l'extreiem de la Llibreta de Comunió de 1680: "Hiacinto Malaret, pictor". En la Llibreta de 1681, després del nom s'hi indica que és "fadrí". Vivia junt amb el seu germà Josep, també pintor, al carrer del Coll.

JOSEP MALARET

Pintor de la segona meitat del segle XVII, natural de la vila de Bagà, bisbat de Solsona, fill de Pere Malaret, boter, i d'Elisabet.

El 24 de novembre de 1679 va contraure matrimoni, a la nostra vila, amb Maria Raventós, de Sant Pere Molanta. El 1680 i 1681 (Llibretes de Comunió) el sabem vivint a casa de la Vda. Maria Artigas, al carrer del Coll.

Com a darreres dades, sabem de la defunció de dues filles seves, albats, ocorregudes el 20 de novembre de 1681 i el 29 de setembre de 1684.

BERNAT MATES

Pintor. Fill de Joan Mates, també pintor. (Vegeu "Exposición de Artistas Vilafranqueses").

JOAN MATES

(Tant ell com el seu pare, en els documents on en trobem referències, se'ls cita per "Mata" o "Matha".)

Pintor de retaules dels segles XIV-XV, ciutadà de Barcelona, però fill de pares vilafranquins, Bernat, seller, i Maria. Almenys cal creure-ho així ja que el seu pare posseïa béns a la nostra vila: "per una peça de terra que te e posseix sots senyoria e alou dels dits aniversaris en la Quadra de Santa Digna... segons migessant sagrament fo confessat per en Bnt. Mata celler lavos possehidor de la dita terra a XVI de maig any MCCCC" (5). I encara: "e apres fo confessat migessant sagrament per lo dit Bnt. Mata (quoandam seller) que los dits tres sous feya de cens per un ort que are te lo dit barthomeu respay en el carrer apelliat de Sta. Clara". (6)

I el propi Joan Mata també pagava cens per un hort que era en aquest mateix carrer: "Johan Matha pintor ciutada de Barcha. fa ll sous de cens per un ort qui es en lo carrer de Sta. Clara." (7).

PERE MERCADER

Pintor. L'única dada que en posseïm és que el 26 de setembre de 1615 va contraure matrimoni, a Vilafranca, amb Maria Cous o Tous.

BAPTISTA PALMA.

Pintor del segle XVII. (Vegeu "Exposición de Artistas Vilafranqueses")

LLUÍS PASQUAL I GAUDÍ

Com a any de naixença se li dóna, aproximadament, el de 1556. En els llibres parroquials de Santa Maria trobem la partida d'un bateig que correspon a un fill de mestre Damià Pasqual calceter i de la seva muller "mesena" (maciana?), de data 27 de juliol de 1555. Els noms del batejat són Jaume, Bartomeu i Pau. Els noms de pila no coincideixen amb els del Pintor, però el fet d'haver professat a la cartoixa d'Scala Dei ens fa pensar si el nom de Lluís amb què se'l coneix no seria el nom de religió. Pot ser aquesta la partida del seu baptisme?

Per altres dades vegeu "Exposición de Artistas Vilafranqueses".

JOAN PINÓS

Pintor. El 25 de juny de 1720 ens surt indicat com a testimoni d'un casament. En la Llibreta de Comunió de 1727 veiem que resideix al carrer de Sant Joan a casa del dorador Josep Puig II on probablement devia treballar.

ABDÓ RICART (conegut també amb el nom de Salvador)

Pintor. Natural de la vila d'Arles (municipi del Vallespir) fill de Joan Jerònim, causídic, i de Caterina.

El 29 de juliol de 1655 va contraure matrimoni a Vilafranca, on llavors residia, amb Sabina Vives, filla del pintor Josep Vives. Més tard anà a viure a Barcelona.

Autor, en 1663, d'un quadre de Santa Madrona, pel qual en van ser pagades 35 lliures.

(Vegeu "Diccionario Biográfico de Artistas de Cataluña").

ALONSO RIVALLES

Pintor resident a Vilafranca. (Vegeu "Exp. de Artistas Vilafranqueses").

ANTONI ROVIRA

Pintor. Sembla que va néixer el 22 de novembre de 1569. Així trobem que "Toni, Pau, Ffrancesch, fill del sener en Toni Rovira, baster, y de Ffrancescha muller sua" va ser batejat en tal dia.

En 1591 es va casar amb Francesca Ribera, de Vilafranca. D'aquest matrimoni en sabem la naixença de tres fills: Joan Bernabé Miquel (1604), Sebastià Miquel Angel (1607) i Isabel Anna Magdalena (1609). També, però, si bé no n'hem pogut trobar la partida de baptisme, d'un altre: Jacint, que seria pintor. Devia ser el primogènit ja que va contraure matrimoni el 1624.

L'any 1600, junt amb Lluís Pasqual i Gaudí, va contractar la pintura del retaule major i del Rosari per a l'església de Sant Quintí de Mediona. Segons sembla, tan sols va arribar a realitzar el retaule del Rosari, amb la col·laboració de Gabriel Rovira.

El 29 d'agost de 1617, junt amb l'escultor vilafranquí Jaume Calabuig, va contractar la realització del retaule de la confraria de Sant Lluç, Sant Llop i Sant Lluís, però s'ha de creure que solament en va ser enllestida la part escultòrica.

Junt amb el seu fill Jacint va contractar, entre els anys 1622 i 1625, la pintura de l'altar de l'Assumpció per a l'església de Santa Maria de Mediona.

L'any 1628 va pintar i daurar un retaule per a la confraria de Sant Antoni amb escenes de la vida de Sant Isidre.

En 1634 va contractar la pintura i el daurat de l'altar de Santa Coloma Sasserra, treball que no va poder realitzar, segons extraiem de l'opuscle "Exposición de Artistas Vilafranqueses", per haver mort poc temps després.

No podem estar d'acord amb aquesta data que se'ns dona de la seva mort ja que en 1640 encara vivia com ens ho demostra el text de la defunció de la seva esposa: "Als 23 de dit mes y any (març de 1640) enterro de T. Rovira muller de T. Rovira pintor".

La seva defunció va ocórrer a Vilafranca l'any 1643: "Obit de Rovira pintor ma menuda. Fonch sepultat als 29 de dit mes y any (maig 1643)". Tot i que en aquest text no hi figura el nom de pila podem assegurar que es tracta de la seva partida de defunció ja que el seu fill Jacint, també pintor, havia mort escassos mesos abans: "Obit de Rovira pintor, menor, mori als 12 de dit (gener 1643). Ma mitjana." El fet que s'hi indiqui el mot "menor", dona a entendre que el pare encara vivia.

JACINT ROVIRA

Pintor. Fill del també pintor Antoni Rovira. Va créixer, segons sembla, dins l'última dècada del segle XVI.

La primera referència que en tenim correspon a la del seu casament, el dia 13 d'octubre de 1624, amb Coloma Gual, filla d'en Gual, pareire, tots ells de Vilafranca. Van ser esposats per Mossèn Vicenç Parera, prevere, de Sant Joan de Mediona.

Un anys més tard va contractar, per la parròquia de Mediona, la pintura del retaule de Sant Isidre.

El 24 d'octubre de 1634 va firmar una capitulació amb els procuradors de la Confraria de Calceters i Caputxers, establerta a l'església parroquial de Valls, sota la invocació de la Puríssima Concepció i Sant Serapí, per daurar el retaule de la capella de dita Confraria.

El 24 de juny de 1637 va contractar, per 55 lliures, la pintura del retaule de Santa Bàrbara en la parroquial de Vailfogona de Riucorb.

El 10 de novembre de 1638, trobem la partida del bateig d'una filla seva a la parròquia de Santa Maria de la nostra vila.

La seva mort va tenir lloc a Vilafranca el dia 12 de gener de 1643.

JOSEP VIVES

Pintor del segle XVII, natural de Barcelona.

L'única dada que en posseïm és la de la seva defunció ocorreguda a Vilafranca el dia 6 de maig de 1655: "Obit de Josep Vives, pintor, natural de la ciutat de Barcelona. Avie ja un any y un die habitant en la pnt. vila".

El fet de dur un any i un dia vivint a Vilafranca, els drets, com a feligrès, deixaven ja de ser de foraster. El que en el text s'hi indiqui aquest detall ens fa comprendre que havia de fer poc temps que vivia a la nostra vila. La seva muller es deia Jerònima.

Pocs dies després de la seva mort, concretament el 29 de juliol de 1655, la seva filla Sabina va contraure matrimoni amb Abdó Ricart, pintor de la vila d'Arles, llavors però habitant a la nostra població.

MIQUEL VIVES

Pintor, Només em tenim una sola dada: la de la mort d'una filla albat el dia 13 de juliol de 1703.

ESCULTORS

BERNAT BATLLE

Imatger del segle XVI. (Vegeu "Exposición de Artistas Vilafranqueses").

JAUME CALABUIG

Escultor, descendent d'una dinastia de fusters. Així, per les partides de baptisme més antigues que es conserven de la Parròquia de Santa Maria, hem pogut localitzar, entre els anys 1544 i 1553, els fusters Anton Calabuig, casat amb Magdalena, i Jaume Calabuig, casat amb Joana, probablement germans.

Entre 1570 i 1589 tenim referència, pels bateigs de nou fills, del mestre fuster Francesc Calabuig, casat amb Paula, del qual matrimoni devia ser fill l'escultor o imatger Jaume Calabuig. Cap dels noms de pila dels fills de Francesc Calabuig que figuren en les partides no coincideix amb el de l'escultor, però es dona la circumstància que en la del dia 21 de juliol de 1581 no s'hi fa constar el nom del batejat sinó que simplement s'hi indica "fonch batejat un fill de francesch calabuix fuster" i aquesta hem de creure que deu ésser la data de naixença de l'escultor. En aquest bateig precisament va actuar de padrí el pintor Jaume Huguet.

El 29 d'agost de 1617, junt amb el pintor Antoni Rovira, va contractar la realització del retaule de la confraria de Sant Lluç, Sant Llop i Sant Lluís, però segons sembla només se'n va acabar la part escultòrica.

Tenim notícia del bateig de dos fills seus (1616 i 1618), en el darrer dels quals va fer de padrí l'escultor ciutadà de Barcelona mestre Mateu Nadal. El nom de la seva muller era el d'Elisabet o Isabel.

Va morir a Vilafranca el dia 25 de juliol de 1628.

DOMINGO CASTELLET

Escultor i constructor de retaules del segle XVII, fill d'Antoni, pagès de la Granada, i de Joana. Era natural de Barcelona.

Les primeres notícies que en tenim corresponen al dia 19 de novembre de 1616 amb motiu del seu casament, a Vilafranca, amb Caterina Coscona de la nostra vila.

El 22 d'abril de 1649 es va comprometre a fer un retaule per a la Capella Major de l'Església de Sant Sadurní de Subirats, juntament amb un sagrari per al mateix retaule i escons per cada part del presbiteri, pel preu de 220 lliures. Aquests treballs van ésser acabats el 15 de març de 1657. (8).

En aquell any de 1657 (Llibreta de Comunió) el sabem establert a la Plaça de l'Oli. Hi té a treballar un fadrí: Lluís Rubió.

El 12 d'octubre de 1651 va enviduar. Més endavant va tornar a contraure matrimoni. El nom de la seva segona esposa era el de Paula.

Morí a Vilafranca el dia 18 de setembre de 1660.

JOAN ESBERT

Mestre fuster, constructor de retaules del segle XVI. El 12 de desembre de 1577 li va ser contractada la part arquitectònica del retaule del Roser per 70 lliures barceloneses, obra que havia de deixar llesta per tot l'any 1578 i que havia d'ésser feta amb fusta "de alber seca y molt lesta".

En 1583 va fer un altre contracte amb els beneficiats de la parròquia de Santa Maria en el qual es va comprometre a fer dos bancs "escons ab sis caxes y spallers de tot fusta de alber molt lesta y bona" per a la Capella de Santa Llúcia. (9)

Entre 1565 i 1576 el localitzem en els llibres parroquials de Santa Maria en les partides de bateig de sis fills seus.

ADRIÀ FERRAN I VALLÈS

Escultor. Nat en 1774. (Vegeu "Exp. de Artistas Vilafranqueses").

FRANCESC GAIG

Escultor, natural de Barcelona, fill de Bonaventura Gaig, membre d'una important dinastia de fusters i imatgers, i de Paula Baixeras.

El 25 de desembre de 1763 va contraure matrimoni amb la vilafranquina Manuela Cabessa.

En 1764 (Llibreta de Comunió) el sabem vivint al carrer de la Torregrossa, a casa dels seus sogres.

Morí a Vilafranca el primer d'agost de 1790, a l'edat d'uns 60 anys.

MIQUEL GÁLGERAN I

(Tant en el "Diccionario Biográfico de Artistas de Cataluña" com en l'opuscle "Exposición de Artistas Vilafranqueses", figura erròniament amb el nom de Manuel)

Escultor del segle XVIII. Natural de Collbató i fill de Joan Galceran, mestre d'obres, i d'Anastàsia Boada.

El 15 de maig de 1760 va contraure matrimoni a Vilafranca amb la vilatana Josepa Ricart. En 1764 (Llibreta de Comunió) el trobem vivint al carrer de Sant Joan i en 1766 al carrer del Coll, on va residir fins al 1804.

Els dos últims anys de la seva vida el sabem vivint amb el seu fill al carrer de la Font.

El 1788, amb Francesc Massabà, va construir l'altar major de la parroquial de Santa Maria de Piera.

Morí a Vilafranca el 18 d'agost de 1806, a l'edat de 70 anys.

MIQUEL GALCERAN II

Escultor, fill de Miquel Galceran I, i natural de Vilafranca.

El 5 de juliol de 1791 va contraure matrimoni amb la vilafranquina Josepa Lleó. Va enviduar (25 setembre 1810). S'esposà de bell nou amb Caietana Gual. Morí a Vilafranca el 2 de febrer de 1839, a 72 anys d'edat.

Per les Llibretes de Comunió, del 1803 al 1806 el sabem vivint al carrer de la Font. I del 1807 al 1831, al carrer del Coll, en la mateixa casa on havien estat els seus pares.

CEBRIÀ GIRALT

Escultor, natural de la Selva (Girona) i habitant a Vilafranca, on morí el dia 27 de desembre de 1780, a l'edat de 27 anys.

SEBASTIÀ GUASCH

Escultor. Natural de la vila de Montblanc, fill d'Ignasi, adroguer, i de Maria Coll.

El 16 d'abril de 1787 va casar-se amb la filla del també escultor Francesc Gaig, Maria Antònia.

Segons les Llibretes de Comunió, del 1802 al 1804 el trobem vivint al carrer de la Torregrossa, en la mateixa casa dels seus sogres. En 1805, any en què ja havia enviduat, al carrer del Coll. En 1806 i 1807, junt amb la seva nova muller Maria Teresa, al carrer de la Font. Després, 1808 i 1809, el localitzem a la Parellada. Entre 1812 i 1813, al carrer d'en Graupera. I finalment, des del 1815 al 1822, novament al carrer de la Torregrossa, que llavors començava a ser conegut també amb el nom de "Rambla" (l'actual de Sant Francesc, però només la part corresponent on avui hi ha el Casino).

Morí a la nostra vila el dia 5 d'agost de 1823, a l'edat de 65 anys.

PERE MARÍS

Imatger i mestre fuster del segle XVII, natural de Manresa, fill de mestre Damià Marís, daguer o bainet, i de Jerònima o bé Caterina (ja que les dues referències que en tenim divergeixen).

El 1623 va contraure matrimoni a Vilafranca amb Maria Surget, filla del mestre Francesc Surget, fuster. Ací va residir-hi una colla d'anys. Així almenys ho hem de creure per diverses referències que n'hem trobat: la del casament del seu fill Josep, fuster, el 29 de gener de 1645, la de la mort de la seva esposa, de part, el 12 de gener de 1647; i la del seu segon casori amb Magdalena Bellver, vídua, el dia 11 de juny de 1647.

JOSEP MASSALVÀ

Escultor. Les úniques referències que en tenim corresponen a l'any 1737: la de la mort d'un fill albat el dia 17 de febrer, i, en la Llibreta de Comunió, el trobem vivint a la Plaça de l'Oli. La família estava composta per Josep Massalvà, Josep fill i Mariagna muller.

PERE OLIVER

"Mestre fuster i mestre tallador". Així el trobem qualificat en el llibre de bateigs on hi ha registrat el del seu fill "Miquel, Pere, Joan, Pau", que tingué lloc el dia 27 d'agost de 1581. La seva esposa es deia Marianna. Era fill de Pere Oliver, boixador, i de Margarida.

El 1590 i 1603 en tenim noves referències amb motiu del bateig d'altres fills seus. El 23 de novembre de 1613 es casa per segona vegada. El nom de la nova esposa, Margarida.

Cal creure que es tracta del mateix mestre fuster escultor, d'igual nom, que en 1621, juntament amb Quintí Sala, de Sant

Quintí de Mediona, també de la mateixa professió, els va ser encarregat, pels jurats d'aquella població, la construcció d'un retaule de Sant Quintí, bisbe, pel preu de 50 lliures.

AGUSTÍ PUJOL I

Escultor dels segles XVI - XVII, nascut a Tortosa. Se sap que en 1583 havia fet una imatge per a l'església de Santa Maria de Montblanc.

El 1595 habitava a Sant Quintí de Mediona, el 1600 a Tarragona i el 1610 a Montblanc. Però també l'hem de creure habitant de Vilafranca ja que hem trobat el text del bateig d'una filla seva, que tingué lloc a la parroquial de la nostra vila el dia 8 de maig de 1602: "Dimecres ha 8 de dit fonch batejat Jaume, Ramon, Miquel, fill de m.º Agustí Pujol, entretallador, y de la Sra. Càndia muller sua."

AGUSTÍ PUJOL II

Escultor nat en 1585. (Vegeu "Exp. de Artistas Vilafranqueses").

ISIDRE RIVALTA

Escultor. L'única dada que en posseïm correspon al 30 de maig de 1691, que figura com a padrí en el bateig d'un fill de Francesc Cervera II, daurador.

ELS TRAMULLES

El fet que siguin diverses les partides que hem trobat en els llibres parroquials que fan referència a persones d'aquesta família d'escultors, ha motivat que ens adonéssim que no són pas exactes algunes de les dades de parentiu que entre ells se'ls dona en el "Diccionario Biográfico de Artistas de Cataluña" i

per tant també les de l'opuscle "Exposición de Artistas Vilafranqueses" ja que van ser extretes de l'indicat "Diccionario".

L'error creiem que ve de considerar que l'esposa d'Antoni II era Mariagna quan de fet Mariagna va ser la primera esposa d'Antoni I que, a l'enviduar, va contraure nou matrimoni amb Eulàlia, únic nom que, en el "Diccionario" figura com a esposa d'Antoni I. Com veurem, l'esposa d'Antoni II, la primera, es deia Teresa, i la segona, Elisabet.

ANTONI TRAMULLES I

Imatger, natural de Girona, fill d'Antoni, tapisser, ciutadà de Barcelona, i d'Antònia.

Les primeres referències que en tenim corresponen a les dels bateigs de dos fills seus a l'església parroquial de Santa Maria de Vilafranca, un, el dia 23 de juny de 1603, l'altre el 8 de novembre de 1605. La seva muller consta amb el nom de Mariagna. Com a padrí del primer d'aquests bateigs hi figura Jordi Tramulles, també tapisser com el pare de l'escultor. En la partida de l'altre bateig hi trobem consignat el nom del "Reverend Pare Fra Llätzer Tramulles".

El 15 d'agost de 1609 (no hem pogut trobar la partida de defunció de la seva esposa Mariagna per no conservar-se'n d'anteriors al 1615) contrau matrimoni a l'església de Sant Joan de Vilafranca amb Eulàlia Torres, de Vic.

L'última referència que en tenim és del 30 de desembre de 1611, que correspon al bateig d'una filla: Elisabet, Coloma i Eulàlia.

Segons se'ns diu, en 1625 treballava a Valls per la parròquia d'aquella població, lloc on va morir per allà al 1635.

Segons trobem en els llibres parroquials, el seu òbit hauria tingut lloc a la vila de Falset: "...fill llegítim y natural de Antoni

Tramujes també escultor y de N. muller tots deffunts de la ciutat de Gerona lo die emperò de son òbit habitants en la dita vila de Falcet..." (Text de 1654).

ANTONI TRAMULLES II

Escultor, natural de la vila de Falset, fill d'Antoni I.

La primera notícia que podem aportar d'aquest escultor correspon a la del seu casament, a Vilafranca, el dia 18 d'octubre de 1654, amb Teresa Esbert, filla de Diego Esbert, fuster, que hem de creure descendent d'una dinastia de fusters (Vegeu, Joan Esbert).

En 1657 (llibreta de comunió) el trobem vivint amb la seva esposa al carrer de la Font.

L'últim dia de l'any 1663 va tenir lloc l'enterrament de la seva esposa Teresa, i el 27 de setembre de 1665 va tornar a casar-se. Aquesta vegada amb Elisabet Monserrat, vídua.

El 1672. (llibreta de comunió) el continuem trobant vivint al carrer de la Font, amb la seva esposa Elisabet i amb un fadrí anomenat Joan.

Va morir el dia 4 d'abril de 1678 i fou enterrat al Convent de Sant Francesc.

JAUME TRAMULLES

Tot i que se'l coneixia amb el nom de "L'Imaginaire de Vilafranca" no podem aportar-ne cap dada.

El fet que el 1608 es trobi en plena activitat firmant àpoca a favor dels Jurats de Capellades amb motiu del retaule de Sant Sebastià que havia fet per aquella vila, ens fa creure que podria tractar-se d'un germà d'Antoni I.

JOSEP TRAMULLES

Tallista i imatger. Natural de Vilafranca, fill d'Antoni I i de Mariagna. I germà de Llätzer i d'Antoni II. Cal creure'l nat en 1603: "Vuy diluns a vint y tres de Juny de 1603 fench bateiat Jordi Josep Ramon fill de Toni Tremulles escultor y de Mariagna muller sua. Foren padrins Jordi Tremulles tapiser y Juana Mestre".

Per altres dades vegeu "Exposición de Artistas Vilafranqueses".

LLÄTZER TRAMULLES

Mestre escultor. Natural de Vilafranca, fill d'Antoni I i de Mariagna. I germà de Josep i d'Antoni II. Va néixer el dia 8 de novembre de 1605: "Dimars a vuit de noembre de mil sis cens y sinch fench bateiat Llatzer fill Antoni Tramulles escultor y de Mariagna muller sua foren padrins Juan Mestre sastre y Gerònima Condes (?) donsellà ...guidor (?) lo Rnt. Pare fra Llätzer Tramulles".

Per altres dades vegeu "Exposición de Artistas Vilafranqueses".

JOSEP VIVES

Escultor imatger del segle XVII - XVIII, fill de Sebastià Vives, mestre de cases de la Granada, i d'Elisabet.

En 1689 va contractar la talla de les imatges de l'altar de Sant Francesc de la parroquial de Gelida.

El 25 de juliol de 1690 va contraure matrimoni amb Madrona Frasquet, filla de Salvador Frasquet, calderer de Vilafranca, i de Madrona.

En 1693 (llibreta de comunió) el sabem vivint al carrer dels Ferrers, on devia tenir el seu taller. A més dels de la seva

esposa i de la seva mare hi trobem indicats els noms de dos fadrins (Francesc Mestre i Josep Simeon Batalla) i el d'un aprenent (Ramon Miret).

El 1727 i 1728 (llibretes de comunió) el trobem radicat a la Plaça Major. En la de 1746 continua vivint al mateix lloc.

Va morir el dia 4 de setembre de 1753.

DAURADORS

FRANCESC CERVERA I

Daurador de la segona meitat del segle XVII. Estava casat amb Emerenciana.

La referència més antiga que en tenim correspon al 2 de desembre de 1664 amb motiu del bateig d'un fill seu. El fet que vagi morir a la nostra vila el dia 11 de desembre de 1684 fa que hàgim d'atribuir al seu fill, d'igual nom, les obres que li són assignades en dates posteriors en el "Diccionario Biográfico de Artistas de Cataluña". Tenia el taller al carrer de les Mosques, on ja el trobem establert en 1672 (llibreta comunió).

Segons el "Diccionario" esmentat, en 1672 va contractar amb el prior i comunitat del convent del Carme de Valls, el dorat i estofat de l'altar de Santa Maria Magdalena de Pazzis, per 250 lliures barcelonines, i es va obligar també a pintar-hi tres figures de sants. En 1682 va contractar amb els procuradors de la congregació de l'Ecce Homo, de la mateixa vila, el daurat de la seva civera per 48 lliures barcelonines.

El fet que el seu nom no consti en la Llibreta de Comunió de 1657 i que no hàgim pogut localitzar en cap dels llibres parroquials anteriors al 1664 el cognom Cervera, ens fa creure que no era fill de Vilafranca. Qui sap si caldria identificar-lo amb el també mestre pintor i daurador siscentista, d'iguals noms, de Vic?

En 1682 (llibreta de comunió), a més del seu fill Francesc, veiem que disposava de dos fadrins: Valentí Pla i Josep Rovira.

FRANCESC CERVERA II

Daurador, com el seu pare. El 16 de setembre de 1673 va contraure matrimoni amb Paula Blanc, filla de Marc Blanch, paraire, de la vila de Valls, i de Maria.

En 1699 es va oferir a daurar l'altar major de la parroquial de Valls per la quantitat de 6.000 lliures barcelonines. També el seu cunyat, Josep Puig I, daurador, veiem que s'havia ofert per a fer aquesta mateixa tasca, en igual data.

En 1700 va daurar el retaule major de la parroquial de l'Arboç, obra de Domingo Rovira. Per aquest treball li van ser pagades 3.000 lliures barcelonines.

Estava establert al carrer de les Mosques, en el mateix taller que havia estat del seu pare. Ignorem quan va enviduar, però al 1682 ja el sabem esposat amb Francesca.

En 1693 tenia a treballar un "fadrí pintor" i en 1694 "tres fadrins" (llibreta de comunió).

JOSEP CERVERA

Daurador. Fill de Francesc I i d'Emerenciana. Havia nascut el dia 4 de juliol de 1672. Va morir el 10 de febrer de 1692. Era natural de Vilafranca.

ISIDRE FIGUERAS

Daurador. Com a única referència tenim la de la seva mort ocorreguda el 18 d'octubre de 1715 a Vilafranca.

JOSEP LLORENS I URBINA

Mestre daurador del sis-cents, que aviat va establir-se a Barcelona.

La seva data de naixença podria ésser la del 26 de març de 1574 ja que en tal dia, a la Parròquia de Santa Maria, de Vila-

franca, va haver-hi el bateig de "Joseph Pau fill de mestre Francesch Llorens y de sa muller Masiana".

ANTONI NADAL

Daurador, fill de Francesc Nadal, pagès de l'Arboç, i de Margarida Sant-romà. Va contraure matrimoni amb la filla de l'escultor Francesc Gaig, Teresa, el 7 de gener de 1789.

Entre 1803 i 1805 el sabem vivint al carrer de la Cort. I del 1807 al 1810, al carrer del Coll. Al 1811 la seva família viu al carrer d'en Graupera i ell hi figura amb la indicació de "aust" (absent). En endavant en perdem tota referència.

JOAN PUIG I ALEGRET

Daurador. Natural de Vilafranca. Fill de Josep Puig II, també daurador, i de Francesca. I germà de Josep Puig III.

El 31 de gener de 1768 es va casar amb Teresa Busquets. El cap de poc temps, 30 de juliol de 1769, enviuvava. Novament va contraure matrimoni (6 de gener de 1770). Paula Soler era el nom de la segona muller.

Morí el 8 d'agost de 1801, a l'edat de 77 anys.

JOSEP PUIG I

Daurador de finals del segle XVII, natural de la vila de Cervera, fill de Josep Puig, fuster, i de Jerònima.

El 1675 el sabem vivint a Vilafranca on, el dia 17 de febrer, va contraure matrimoni amb Mònica Cervera, filla de Francesc Cervera I, també daurador, i d'Emerenciana.

En 1699 es va oferir per daurar en quatre anys l'altar major de la parroquial de Valls pel preu de set mil lliures barcelonines.

En 1722 ja havia mort.

JOSEP PUIG i CERVERA (II)

Daurador, fill de Josep Puig I, també daurador, i de Mònica Cervera.

El 22 d'agost de 1723 va contraure matrimoni amb Francesca Alegret. En 1727 el trobem vivint al carrer de Sant Joan, a casa de la seva sogra, on va residir fins a la seva mort, ocorreguda el dia 23 de novembre de 1769. Junt amb ell (1727) hi treballava el pintor Joan Pinós.

JOSEP PUIG i ALEGRET (III)

Daurador. Natural de Vilafranca, on va néixer el dia 6 de juliol de 1724, i fill de Josep Puig II i de Francesca Alegret.

El 27 de desembre de 1755 va contraure matrimoni amb Joana Pometa. En 1766 el trobem vivint, junt amb els seus pares, al carrer de Sant Joan.

En l'opuscle "Exposición de Artistas Vilafranqueses" se'ns diu que en 1761 va pintar i policromar les targes que amb les inscripcions CHORUS i ALLELUYA figuraven a la parròquia de Santa Maria. Faltaria aclarir si cal atribuir-les a ell o bé al seu pare.

ANTONI RAFART

Daurador, fill de Bartomeu, pàges de Vilassar, i de Caterina.

El primer d'agost de 1666 va contraure matrimoni a Vilafranca, on llavors habitava, amb Teresa Monfar, filla de Valentí Monfar, adroguer ciutadà de Manresa.

AGUSTÍ VIVES

Daurador. Com a única dada que hem trobat a l'Arxiu Parroquial, el de l'enterrament de la seva esposa, Francesca, el 15 de setembre de 1711.

Entre aqueil any de 1711 i 1716 va daurar un retaule de Sant Antoni de Pàdua per a la parròquia de Mediona.

Agost de 1978

- (1)- "Exposición de Artistas Vilafranqueses" S. XIV al XIX
- (2)- "Diccionario Biográfico de Artistas de Cataluña"
- (3)- "Quaderns mensuals d'Acció", Febrer 1929. Mn. Trens.
- (4)- Ibídem. Gener 1929. Mn. Trens.
- (5), (6) i (7) - Arxiu Comunitat Pves., Còdex any 1427, pgs. 51, 51 i 66.
- (8)- Quaderns Mensuals d'Acció. Volum I, pàgina 147
- (9)- Quaderns Mensual d'Acció. Febrer de 1929.

